

Sygn. akt IV KO 40/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie z zażalenia **Z. F.**

na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ż. z dnia 28 września 2018 r., sygn. akt PR Ds. [...] o odmowie wszczęcia śledztwa,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 30 maja 2019 r.

wniosku Sądu Rejonowego w Ż., zawartego w postanowieniu z dnia 20 marca 2019 r., sygn. akt II Kp [...],

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. Ośrodek Zamiejscowy w R., postanowieniem z dnia 22 stycznia 2019 r., sygn. akt V. [...] Ko [...] wyłączył sędziów Sądu Rejonowego w R. od udziału w rozpoznaniu sprawy w przedmiocie zażalenia **Z. F.** na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ż. z dnia 28 września 2018 r., sygn. akt PR Ds. [...] o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o czyny z art. 231 § 1 i 2 k.k. i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ż..

Postanowieniem z dnia 20 marca 2019 r., sygn. akt II Kp [...], Sąd Rejonowy w Ż. wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. W wystąpieniu wskazano, że sąd właściwy zobligowany będzie rozstrzygać w przedmiocie zażalenia, które dotyczy ustalonych z imienia i nazwiska prokuratorów, a w szczególności sędziów pełniących służbę w tym

samym [...] okręgu sądowym, którzy znani są na gruncie służbowym i osobistym sędziom okręgu Sądu Rejonowego w Ż.. W ocenie występującego Sądu, w żadnym razie nie można przyjąć, że odbiór społeczny orzekania przez Sąd Rejonowy w Ż. w sprawie prokuratorów i sędziów z sąsiednich jednostek, którzy spotykają się np. na wspólnych szkoleniach, będzie choćby w najmniejszym stopniu pozytywny. Zdaniem Sądu Rejonowego w Ż. społeczeństwo odbierze decyzję sądu w tej sprawie jako załatwianie sprawy jednych kolegów przez drugich, a jakkolwiek decyzja Sądu nie zostanie odebrana jako obiektywna i w pełni niezawisła.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W ocenie Sądu Najwyższego, obawy Sądu Rejonowego w Ż., iż rozpoznanie zażalenia zgodnie z właściwością miejscową może godzić w dobro wymiaru sprawiedliwości w ten tylko sposób, że procedowanie, jak i prognozowane rozstrzygnięcie mogłoby zostać odebrane w społeczeństwie za pozbawione obiektywizmu są – na obecnym etapie sprawy – niczym nieuzasadnione.

Wyjątkowy charakter przepisu art. 37 k.p.k., pozwalającego na odstępstwo od zasadniczej właściwości sądu, nakazuje stosowanie tego przepisu w sposób niezwykle rygorystyczny. Przekazanie sprawy, na podstawie art. 37 k.p.k., innemu sądowi równorzędnemu może nastąpić z powodów, które mogą wywrzeć realny, ujemny wpływ na swobodę wyrokowania lub stwarzać usprawiedliwione przekonanie o braku warunków do trafnego rozpoznania sprawy.

Normą art. 37 k.p.k. objęte są jednak, stanowiące zagrożenie dla bezstronności orzekania, sytuacje, w których sprawa dotyczy bezpośrednio całego sądu właściwego (rozumianego jako instytucja) lub jego wszystkich sędziów i ławników. Szczególne uprawnienie Sądu Najwyższego ingerujące w chronioną konstytucyjnie zasadę rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo aktualizuje się dopiero wtedy, gdy dla dobra wymiaru sprawiedliwości w danej sprawie nie jest wystarczające posłużenie się innymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania karnego i służącymi temu celowi instytucjami. W tym zakresie art. 37 k.p.k. nie może w szczególności zastępować instytucji wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy z uwagi na istnienie okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności (art. 41 § 1 k.p.k.).

Skorzystania ze szczególnej właściwości delegacyjnej przewidzianej w art. 37 k.p.k. nie uzasadnia również wypadek, gdy osoba niepokodzona z czynnościami urzędowymi wykonywanymi przez funkcjonariuszy publicznych – sędziów i prokuratorów, decyduje się na kierowanie lawinowych, nieskonkretyzowanych w treści zawiadomień o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa przekroczenia uprawnień, a następnie zaskarża postanowienie prokuratora odmawiające wszczęcia postępowania karnego do sądu, w którym miejsce urzędowania ma sędzia objęty przedmiotowym zawiadomieniem.

Procedowanie Sądu w sprawie zażalenia Z. F. będzie prowadziło do kontroli prawidłowości orzeczenia niesądowego organu procesowego prowadzącego postępowanie przygotowawcze jedynie w sferze przedmiotowej, tzn. czy w ogóle opisane w zawiadomieniu zachowania można zakwalifikować jako przestępstwa, a nie na płaszczyźnie podmiotowej, czyli rozstrzygania o odpowiedzialności karnej wskazanych w zawiadomieniu funkcjonariuszy publicznych. Nie będzie więc wiązało się z merytorycznym rozstrzygnięciem w przedmiocie jego zarzutów w stosunku do konkretnych osób. Należy również zauważyć, że przeciwko sędziom ani prokuratorom wskazanym imiennie w zawiadomieniu złożonym przez skarżącego nie toczy się ani postępowanie o uchylenie immunitetu, ani postępowanie dyscyplinarne.

Argumentem za skorzystaniem przez Sąd Najwyższy z uprawnienia przewidzianego w art. 37 k.p.k. nie może być wyłącznie okoliczność, że sprawa ma zostać rozpoznana przez Sąd położony w tym samym okręgu Sądu Okręgowego w G., co Sąd, którego urzędujących w nim sędziów dotyczy zawiadomienie. Nie znajduje bowiem racjonalnych podstaw zasygnalizowana w wystąpieniu okoliczność, że w odbiorze społecznym (a więc z wyłączeniem stron postępowania), obiektywizm sądu miałby zostać zdyskredytowany wyłącznie z racji uczestniczenia we wspólnych szkoleniach zawodowych sędziów okręgu.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że w sprawie nie zostały spełnione przesłanki przewidziane w art. 37 k.p.k.

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.